

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és oszültörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FÜMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olcsó árúzás szerint. Nyílt-tér sora 1 K. A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Az állattenyésztési új törvény.

A képviselőházban a legközelebbi napokban olyan törvényjavaslatot fogadtak el, amelyhez senkinek se volt hozzátenni valója és senki sem kívánta módosítani. Szerencsés csillagzat alatt született alkotás, mely így kikerüli a kritika gáncsait. Nemcsak a kritika hallgat el, de fölhangzik az osztatlan elismerés szava. Micsoda törvény ez? Micsoda szerencsés államférfi, aki alkotását keresztvízre tartja? Az állattenyésztésről szóló törvény, a mely tegnap kiváltotta minden vonalon az elismerés szavát és elhalgattatta a kritikát. A csodálkozásra még több ok van. Ez a parlament egyesíti a gazdatársadalom vezéreit és mindig szóra kész és bátor szókimondó hivat, ebben a parlamentben történhessék meg a csoda? Megtörtént. Minden szónál szebben beszél Demosthenes szerint a tett. Az, hogy vita nélkül elfogadták a Darányi miniszter javaslatát, bizonyítja, hogy a törvény jó és szükséges.

Három korszakos az állattenyésztésünkre nagy jelentőségű elv jut benne kifejezre.

A törvény intézkedik, hogy a legjobb tenyészanyag nevelésére a gazdák ösztönöztessenek. Ezt nagyobb tenyészállatdíjazásokkal akarják elérni. Svájc mai fejlett, világhírű szarvasmarhatenyésztését nem egyedül gyönyörű, kitünően ápolt hegyi legelőinek, mint inkább annak köszönheti, hogy a svájci állattenyésztésről szóló törvény a legjobb tenyészállatokat nevelő gazdáknak jelentősebb, 300—400 frank állami jutalmakat osztogat oly föltétellel, hogy amennyiben az állami jutalommal díjazott tenyészjószágán a tenyésztő tulajdonos tartozik a vételárból az állami jutalom összegét az állami pénztárba visszafizetni. Ezzel a megszorítással, tekintettel az állami jutalom jelentékenyebb voltára, lehetetlenné van téve a jószágnevelő gazdára, hogy értékes tenyészjószágát eladja, a tenyésztejből kivonja s azért van, hogy egy-egy gazda kezén nemesedett jószág olyan tenyésztejkélt ért el, ami példa nélküli s amiért például a svájci havasokon legelő berni fajnak csodájára jár a világ.

A fejlesztésnek ezt a módját a mi állattenyésztési törvényünk a magyar viszonyokhoz alkalmazva átveszi s így az eddig

sem sikertelen tenyészjószágdíjazások ezentúl a köztenyésztés javára eredményesebbek lesznek és a törvény egyéb okos intézkedései a gyakorlati alkalmazásban érvényesülve, állattenyésztésünk nagyarányú fejlesztésének lesz részese.

Egy másik jelentőséges intézkedés a törvényben a közlegelők szaporítása, a havasi legelők berendezése és a gondozatlan községi legelők följavításának kérdése.

Legelő nélkül nincsen állattenyésztés. És mivel a tagosítás és a legelőknél a gazdasági mivelésbe való bevonása következtében igen sok faluban a jószág istállóban nevelődik, számbavehető állattenyésztésről e helyeken nem is beszélhetünk. A községet hozzájuttatni a közlegelőkhöz ezek vétele kamaterheinek állami csökkentésével, szerencsés idea. Darányi már másodsor alkalmazza ezt a kitűnő államgazdasági elvet. Ezt tette a munkaházak építésénél, hol tárcájának 300.000 korona hitelből lehetővé teszi a kamaterhek enyhítésével s nem egyszerű tökenyújtással 10 ezer munkaháznak építését. A közlegelők szerzésénél is a vételi összegek évi annuitása egy részének az államra való háritása a tendencia. Ekként az állattenyésztés fejlesztésére szükséges községi közlegelők szaporítása nem történik lassu fejlesztéssel, de bátrabban és a szükségnek megfelelően.

Az új törvény valóra váltja a gazdáknak azt a régi óhaját is, hogy minden vármegyében legyen állattenyésztési felügyelő, tehát a köztenyésztés irányítását hivatalból végző szakember. A tenyésztési irányok zagyvasága és rendszertelensége megszűnik; tervszerű, az állattenyésztés fejlesztésére irányuló egységes terv készülhet s ez alapon igazodhatnak a gazdák.

Mindazt, amif az állattenyésztés javára az államhatalom tehet, okos körültekintéssel, mértéktartással s avatott tudással ez a törvényjavaslat összefoglalta, ezért látja szívesen mindenki, aki közgazdasági jelentőségét mérlegelni tudja, hogy a nyári szünet előtt törvényhozási elintézését nyert és rövidesen életbe is lép.

A székely vasutakról.

Elégge szellőztettük már vasuti közlekedésünknek reánk nézve közgazdaságilag szembeötlő hátrányait és ferdeségeit, annál meglepőbb tehát, hogy mikor e hó közepe táján a vasuti beruházások feletti vita a képviselőházban lefolyt, a székely képviselők közül alig akadt egy-kettő, aki szűkebb hazánk eme nagyfontosságú kérdésében felemelte volna szavát; a megyebeli képviselő urak közül pedig talán csak egy volt jelen, mikor e megyénket leginkább érintő ügy tárgyalatott. Dicséretre és elismerésre méltó munkát végzett azonban Sümegi Vilmos gyergyószentmiklósi képviselő, kinek elismerésünk és hálánk jeléül, a vita folyamán tartott lelkes beszédét ime szószerint közöljük:

T. képviselőház! Az a közlekedési politika, amelyet a szabadelvű rendszer négy évtizeden keresztül üjtött abban nyilvánul meg, hogy a Székelyföld érdekei elhanyagoltak a nemzetiségi vidékekkel szemben. Ez a közlekedési politika, amelyet a szabadelvű párt követett a nemzetiségi vidékeket a világforgalom minden áldásával ellátta, ellenben szinte szántsándékkal került minden olyat, ami az erdélyi magyarságot, a Székelyföldet támogatta volna. Így történt, hogy ha most végig méltóztatnak tekinteni a Székelyföld vasuti térképén azt fogják látni, hogy az egész Székelyföldet egyetlenegy gyorsvonat sem járja keresztül. (Igaz! Ugy van!) sőt, hogy olyan lehetetlen állapotok uralkodnak, hogy pl. ha Székelyudvarhelyről a a vármegye székhelyéről, a szomszédos Marostorda vármegye székhelyére Marosvásárhelyre akarunk átmenni, ami 81 kilométer távolság, akkor 167 kilométert kell vasuton megtenni.

Még cifrább az állapot, hogy ha Marosvásárhelyről Csikmege székhelyére, Csikszeredára akarunk eljutni. Itt a kilométer távolság 50, de vasuton 294 kilométernyi utat kell megtennünk. Ilyen képtelen állapotok uralkodnak a Székelyföldön, a volt szabadelvű kormányzat kegyelméből, bár a mult század közepén megírta Széchenyi István gróf egy emlékiratában, hogy a Székelyföldet Kolozsvártól Marosvásárhelyig, Marosvásárhelytől Székelyudvarhelyig és Székelyudvarhelytől Gyergyószentmiklóson keresztül Sepsiszentgyörgyön át összeköttetésbe kell hozni a Fekete tengerrel, mert feltétlenül szükséges, hogy Magyarország kereskedelmi összeköttetésbe jusson a Kelettel és ez csak úgy képzelhető el, hogy ha a Székelyföld, amelyet a természet

minden széppel, jóval megáldott és amely annyira bővelkedik mindenféle ásványban, márványban, hogy párját ritkítja az egész világon, el fogják látni olyan közlekedési eszközökkel, hogy terményeit értékesíteni tudja. Méltóztatnék elhinni a keresk. kormány, hogy a Székelyföld lakosainak igen rosszul esett, hogy mikor 200 milliót költt beruházásokra és ebből semmi sem jut a Székelyföld rossz viszonyainak javítására. Az államtitkár ur önagyméltósága igen gyakran járt a Székelyföldön — az utóbbi időben is — és ő maga is meggyőződhetett arról, hogy ott mily szegényletes állapotok vannak és dacára annak, hogy mind a négy székely vármegye törvényhatósága többször fordult a kormányhoz, hogy a vicinális vasutak jelenlegi állapotán segítsen, eddig semmi sem történt, a vonatknak nem gyorsasága, hanem lassúsága ismeretes csak. Remélem, hogy a mostani déda—gyergyószentmiklósi vonalon, ha nem is a 60, de legalább 50 kilométeres sebességet fogunk kapni. Különösen figyelmébe ajánlom még a kereskedelmi kormányának a csiktusnádi székely gyűlésnek a székely vasutakra vonatkozó határozatait, valamint Borszék Somának a székely vasutak tárgyában kidolgozott memorandumát, amelyben ki van fejtve a székelység igaz érdeke, jogos óhajta.

Tudom, hogy ez a 200 millió csak az első kezdő lépés a vasuti beruházások terén és ezért én reményemet fejezem ki, hogy akkor, mikor Kossuth Ferenc áll a kereskedelmi kormány élén, a Székelyföldet nem fogja elhanyagolni, hanem a legközelebbi beruházások rendjén gondja lesz a székely vasutak fejlesztésére is. Az a derék államfentartó székelység nagyon megérdemli a pártfogást. Ebben a reményben, hogy ezt a jövőben nem fogja elmulasztani, a törvényjavaslatot elfogadom. (Általános helyeslés.)

Jegyzőkönyvi kivonat

a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara e hó 15-én tartott rendes üléséről.

A kamarának Tauszik B. Hugó kir. tanácsos elnökle mellett tartott üléséből vármegyénket érdeklő következő adatokat közöljük:

A székelyudvarhelyi adóhivataltól kamarai illeték fejében kifizetett 1384 K 47 fillér.

A székelyudvarhelyi járás főszolgabirája véleményét kér, hogy az u. n. harisnyaszabók, kik a székely harisnya és zeké készitést télen melékfoglalkozásképpen háziiparszerűleg üzik, e mesterséget iparigazolvány nélkül folytathatják-e? Az elnökség

azt válaszolta, hogy ezek iparigazolvány nélkül is dolgozhatnak.

A kereskedelmi miniszter a kamara kerülete részére fentartotta négy ipari jutalom egyikét Mikler Antal, székelyudvarhelyi cipészsegédnek adományozta elismerő oklevél kíséretében; a jutalom átadására a kamara Gyertyánffy Gábor kamarai tagot kérte fel. A folyó évi négy jutalom elnyerésére az elnökség új pályázatot hirdet. Ugyanazon miniszter, a minta műhelyek felosztásánál úgy intézkedett, hogy a székelykeresztúri szíjgyártó műhelyt 260 K segéllyel Drócsa István szíjgyártó-segédnek engedélyezte.

A Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíjgyulete kéri a kamara erkölcsi és anyagi támogatását; az ülést örömmel tölti el ezen humanitárius társadalmi intézmény nagy arányu fejlődése; annak hivatását s nagy szolgálatait méltányolja, miért a maga részéről is lehető támogatással kíván lenni és 200 korona alapítványt tesz, mely összeget legfőlebb két év alatt befizeti. Azonfölül a legmesszebb menő erkölcsi támogatásban is részesíti ezen jótékony egyesületet.

Ipartanácsosi tagokul az elnök javaslatára megválasztottak Udvarhelymegyében: Gyertyánffy Gábor és Benedek Géza rendes, Haáb Márton és Fazekas József póttagokul.

Kamarai levelező tagoknak, az elnökség ajánlatára megválasztottak: Benedek Kálmán bányanagy Parajd, Borszék Soma nyug. miniszteri osztálytanácsos Budapest, Solymossy Endre főgimnáziumi tanár Székelyudvarhely.

Udvarhelyvármegye alispánja véleményezés végett átteszi Korond községnek hetivásár engedélyezése iránti kérését; elnök az engedély megadását javasolja, azzal a változtatással, hogy Korond hetivásárjait ne pénteken, hanem szombaton tartsa és ezt azzal indokolja, hogy Szováta község hetivására is péntekre esik. Az ülés ilyen értelemben hozzájárult a javaslatához.

Cégváltozás a székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén. Bejegyeztetett Ujszékely és vidéke tejszövetkezete, Ujszékely. Betegh Pál könyvnyomda, könyv-, papirkereskedés és könyvkötő intézete Székelyudvarhelyt. Szöllősi Samu szeszgyár-, szesz, bor, sör nagykereskedő, likőr és rumgyár, gyümölcspálinka főzde, Székelyudvarhely. Lengyel László és Társa Székelykeresztúr. Lusztig Lajos (kolozsvári lakos) butorkereskedő Székelyudvarhelyt. Városfalva és Jánosfalva község állattenyésztőinek szövetkezete. Bibarczfalvi fogyasztási és értékesítő szövetkezet.

Cégtörlesztés Betegh Pál és Társa könyvnyomda és papirkereskedő társaság Székelyudvarhely.

A baróti Székely Társaság kéri a kamarát, hogy a miniszteriumnál eszközölné ki Baróton egy vasgyár felállítását és a homoródvölgyi széntelepek megvásárlását, továbbá a Székelyföldre tervezett kőgyárnak Baróton való felállítását. A kamara felhivandónak tartja a baróti Székely Társaságot, hogy törekedjék a fellelt fontos célok megvalósítására társaságokat szervezni és tőkét teremteni legalább olyan arányban, hogy az állami támogatás kieszközölésének valami alapja legyen.

A m. kir. sójövédéki ügynökség megkeresése Kovács Dénes, Szébeni Antal és Orbán Balázs udvarhelyi lakosok iparsó szükségletének ellátása tárgyában az érdekeltek tudomására juttatott.

Gazdakörök rovata.

A vetések állása.

A földmívelésügyi miniszter a gazdasági tudósítóktól beérkezett tudósítások alapján hétfőn adta ki jelentését a vetés állásáról és a mezőgazdasági állapotról június 15 én.

Június első felében az időjárás az ország nagyobb részében kedvezőbb volt, mint május utolsó felében; igaz, hogy a változás egyes terményekre csak részben volt a kívánt hatással, a mennyiben az eső sok helyütt már megkésve érkezett és legfőljebb megakadályozta az őszi buza további romlását, a mely néhol — a mint ez most már mindjobban kitűnik, — jelentékeny volt. Különösen az Alföld részeire a hol a búzát szikes erősen kötött talajba vetik, itt a növényzet nemcsak, hogy nem javult a kívánt mértékben, hanem még tovább is jelentékenyen hanyatlott. Hozzájárult a terméskilátások csökkenéséhez kétségtelenül az ujjonnan bekövetkezett nagy forróság, a melyet még az éjjeli lehűtés sem volt képes ellensúlyozni, de hozzájárult a nagyarányu jégeső is, a mely az ország számos vidékére kiterjedt s egyes helyeken igen tetemes kárt okozott, végül pedig a nagyon sok helyen fellépett üszög és néhol — bár kevésbé — a rozsdá is befolyásolja a termést, úgy, hogy végső eredményre nézve, bár egyes helyeken a javulás határozott nyomai is mutatkoznak, az őszi buza, ugyszintén az árpa és főként a zabtermesztés — ez utóbbira az eső jóformán sehol sem volt elegendő — az Alföldön csökkent.

A közelgő aratás tehát ismét nagy különbözetelek között fog mozogni. Egy ugyanazon vidéken előfordul majd, hogy az eredmény a legminimálisabb átlagról felszökik a közép és jóközép átlagra, lesznek ugyanis 3—4—5 métermázsa átlagokkal szemben 7—8, sőt egyes esetekben ezenfelüli termés átlagok. Természetesen ugyanez az eset következik be a minőség különössége körül is, a mit minden esetre nemcsak a különféle művelő rendszernek, hanem az időjárás szeszélyének is lehet tulajdonítani.

Éppen úgy, mint a szemben, úgy a gabonaszárban is nagy a különbség; nagyon sok helyen olyan alacsony a gabona, — talán egyedül a rozs esik kivétel alá, bár ez is elég sok helyen ritka, de legalább eléggé magas, — hogy azt kévébe kötni is bajos lesz.

A szalmatermés tehát szintén — egyenlőtlen és nagyon sok helyen rendkívül gyenge lesz; különösen alacsony a zab, mely még a búzánál is kisebb, de elég sok helyen alacsony az árpa is. És mert sok az alacsony vetés, a kalász és fejképződés sem lehet olyan, mint a minő az intenzivebben művelt és magasabbra fejlődött vetésnél.

Az eső a kapásnövénynek, kendernek és lennek, valamint a takarmányfélének hasznára vált; igaz,

hogy nem mindenütt volt elegendő a csapadék. Különösen egyes vidékeken szembeötlő ez, a hol az elmaradás még mindig aggodalmat okoz, de elvégre ez utóbbi növény országszerte mégis csak ürhetőbb állapotban van mint a mult hetekben, a mikor már az eső hiánya miatt jóformán kétségbeesett volt a helyzet.

Gazdasági vidékekre osztva az országot, legjobbak a kilátások az ország nyugati felében, részben az északkeleti vármegyékben, tehát a nyugatra és északkeletre eső hegyi vidékeken, beletudva a Kisalföldet is; leggyengébbek a nagy Alföld déli felében, a Tisza mentén, továbbá a Körös és Maros medencéjében, vagyis azokon a részeken, a hol már a mult hetekben is nagyon panaszkodtak a szárazság és hőség okozta kelamítások miatt.

Polgártársak! Székelyek!

NEM SOKÁRA MÁSFÉL ÉVTIZEDE MÁR, hogy a „Székely Udvarhely” 48-as függetlenségi ujság teljes erővel a székelység nemes ügyét rendületlenül szolgálja; bújában, bánatában és örömeiben egyenlő szeretettel, kitartással részt veit s még a legnagyobb megpróbáltatások, anyagi veszteségek között is fenn lobogtatta a székelység becsületos zászlóját és ahhoz mindenkor hű maradt.

Mint ilyen kipróbált harcos áll a „Székely-Udvarhely” a 14-ik év második felének küszöbén, hogy további küzdelméhez a régi támogatók tábora mellé új pártolókat is megnyerhessen a kitűzött hazafias célminél inkább való eléréséhez!

Ebben kérjük Polgártársaink, s minden igaz Székely közreműködését.

A „Székely-Udvarhely” 14-ik évfolyamának második felére, illetve a 3-ik évnegyedre előfizetést nyitunk s kérjük m. t. olvasóinkat előfizetéseik megújítására, valamint az esetleges hátralek mielőbbi kiegyenlítésére.

Együttal kérjük a „Székely-Udvarhely” című lapnak ismerőseik jóbarátaik körében való terjesztésére, ajánlására. Minden öt új előfizető után egy tisztelet példánnyal szolgálunk.

Teljes tisztelettel

„Székely-Udvarhely”
.. kiadóhivatala ..

KÜLÖNFÉLÉK.

— Rp. Keserű labdacok a Bömböde részére.

Sign: Hetenként egy adag.

Azt mondja a száz éves jós,
Hogy a vetés rossz termést hoz,
Akkora nagy a szárazság,
Hogy megsül a buzavirág.

Hát bizony lesz bajunk elég,
Ha esőt nem ad a jó ég,
Szár az marad az ugarunk,
Még szárazabb szomszjas torkunk.

Bánatunkban mit tehetünk,
Hideg sörből nagyot nyelünk,
Estefelé az árnyékba
Vigaszt nyújt a szőlő bora.

A koresmáros csak hallgatja,
Magát meg-meg vigasztalja:
Ha nem esik, vagy ha esik,
Mind csak javára történik
A haszna zsebébe esik.

Dr Veritás.

— Ur napja. Taracklövések és katonai disztüzelés zaja mellett, forró nyári nap hevében folyt le csütörtökön a katolikus egyház egyik legszebb ünnepe, melyre tömegesen zarándokolt a hívők ájtatos serege. A templomban és a téren ezernyi ember hőmpölygött; tömjén és virágillat szállott az eget urához és ájtatos, buzzó ima töltötte be a levegőt. A téren négy disztüelt oltár és a bucsura özlött árusok hossza sátorosra. A nagy misét gróf Mikes János főesperes tartotta fényes papi segédlettel; a szertartáson Ugron Ákos főispán is megjelent a hatóságok kíséretében és míg a délelőtti templomi és körmeneti ájtatosságnak volt szentelve, a délután a vendéglátásnak és a bucsuajándékok vásárlásának jutott. Az ünnepi hangulat hitet és bizalmat ébresztett a lelkekben, adná az eget Ura, hogy ennek a hangulatnak a szürke hétköznapokra is lenne kihatása.

— Személyi hírek. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter egészsége helyreállítása miatt néhány hétre Karlsbadba, — gróf Andrássy Gyula belügyminiszter pedig Angolországba utazott.

— Kitüntetés. Borszék Soma, ny. miniszteri osztálytanácsost, a székely vasutak egyik leglelkesebb harcosát, lapunk kitűnő munkatársát, a „Magyar iskolaegyesület” e hó 18-án, Rákosi Jenő elnökle alatt Budapesten tartott közgyűlésén az igazgatótanács új tagjai közé választották meg. Öszintén gratulálunk a jól megérdemelt kitüntetéshez.

— Kinevezések. Az állami elemi iskolai gondnokságok újra szervezésével Ugron Ákos főispán a székelyszenterzsébeti állami iskolához Kertész Mózes ref. lelkészt elnökké, Szakács Mózes, Veres János, Tordai Pál, ifj. Szabó Józsefet tagokká; a siménfalvaihoz Demeter Eleket elnökké, Szócs Miklós, Soó Elek, Vári Ödönt tagokká; az alsóboldogfalvaihoz Gyarmathy Györgyöt elnökké, id. Székely János, Gagyi Dénes, Gyarmathy Józsefet tagokká; a szederjesihez Mester János ref. lelkészt elnökké, Magyar Mózes, Tordai István, Dénes István, Máthé Kertész Sámuel tagokká, a szentábrahámihoz Lőrinczy Dénes nyug. tábornokot elnökké, Szócs István, Vitályos Albert, Fodor Istvánt tagokká; a kőröspatakihoz Szász Istvánt elnökké, Simó Sándor, Török Albertet taggá; a siklódihoz Györgyi Ferdinándot elnökké, Sylvester Péter, Demeter Mihály, Gáspár Mihály, Pál József, Gálffy Ádámot tagokká; a székelykeresztúrihoz Ujvári Mihályt elnökké, Sándor János, Dr Szolga Ferenc, Farkas Mózes, Pap Mózes, Barabás Lajost tagokká; a betfalvaihoz Baczó Lajos ref. lelkészt elnökké, Szécsi Ferenc, Szécsi Károly, ifj. László István, Győri Mózes tagokká; az etédihez Csia Kálmán ref. lelkészt elnökké, Benke Ferenc, Somogyi Domokos, Farkas Lajos, Kelemen Lászlót tagokká; a nagygalambfalvihoz Kádár Dénes ref. lelkészt elnökké, Kádár Lajos, Szígyártó Miklós, László György, Petre Lajos, Bencze Ferencet tagokká; a kishalambfalvihoz Jakab Albert ref. lelkészt elnökké, Sándor J. Mózes, Bálint Lajos, Szabó József, Vékás Mózes tagokká; az ujszékelyihez Raffay Domokos unitárius esperest

elnökké, Mátéfi Mózes, P. Buzogány János, Buzogány Dénes, Kovács Jánost tagokká; a parajdihoz Dr Kovács Gábort elnökké, Barabás Károly, Klór Vilmos, Zsigmond Sándor, Ilyés Albert, Benedek Kálmánt tagokká nevezte ki. (Folytatjuk.)

— **A negyvenöt éves honvédek figyelmébe.** A miniszterium által az 1848—49-iki honvédek, valamint özvegyeiknek nyugdíja felemeltetvén, ez a magasabb illetmény május hó 1-től folyósítottat s így felhivatnak az érdekeltek, hogy szabályszerűen kiállított nyugdíjára ezen illetmények az adóhivataloknál bármely napon kifiztetetnek.

— **Tornaünnepély a reáliskolában.** Vasárnap tartotta meg az áll. főreáliskola táncal egybekötött tornavizsgálatát, mely minden tekintetben kitűnően sikerült. Előbb szabadgyakorlatokat mutattak be, azután szertornázás, végül a versenyek következtek. A gyakorlatok összeállítása, rendezése, kivitele kifogástalan szép volt. Díjat nyertek tornából; Loótz Frigyes díszített nagy ezüst érem, Bartos József nagy ezüst érem, Ottosy Oszkár nagy bronz érem; magas ugrásból Halmágyi Márton nagy ezüst érem, futásból Végh Ernő ezüst érem, súlydobásból Csoboth Elemér ezüst érem, Fleischer Gyula bronz érem. Az alsó osztályok növendékei közül tornából Metz Gyula díszített kis ezüst érem, Broos Károly bronz érem, magas ugrásból Reisenauer Vilmos nagy bronz érem, futásból Csató István Szöcs István, Székely Sándor bronz érem. Szünet alatt az intézet első Quartettje a Don Juan opera nyitányát adta elő kifogástalan szép összjátékkal; kár hogy a közönség egy részének hangos társalgása megzavarta az ahhoz értők élvezetét. Azután tánc következett; az első négyest 24 pár táncolta. A fiatalság itt is derekasan kitett magáért s a jelenvolt sok szép lány nem panaszkodhatott a táncosok hiánya miatt. A fiatalság pedig bizonyára hálás lesz ezen kedves, ügyesen rendezett multságért a rendezőknek. A jótékony célra felülfizettek Fábian József, Dr Soly-mossy Lajos 5—5 K, Loozt Frigyes 4 K, Metz Gyula, N. N. 3—3 K, Folberth Gusztáv, N. N. 2—2 K, Gyórfy Titus, Daróczy Miklós, Szenkovits N., Venetianer Antal, ifj. Ugron Ákos, Kovács Pál, Barabás Jenő, Harsia Justinian 1—1 K, összesen 32 korona.

— **Halálozások.** Gergely János, életének 53-ik évében, e hó 16-án d. u. fél négy órakor jobb létre szenderült; hült tetemeit e hó 18-án d. u. 4 órakor kísérték örök nyugalomra gyászoló családja és nagyszámu közönség részvétele mellett.

Dr Keith Ferenc, köztisztviselőben álló tb. megyei főjegyző ifju neje, a női erényekben gazdag, hűséges hitves és gondos anya, mint részvétellel értesülünk, folyó hó 19-én életének 25-ik, boldog házasságának 4-ik évében, váratlanul elhunyt. A megboldogult urnó, bánatba merült férjen kívül 3 árva gyereket hagyott hátra, kik mindannyian rajongó szeretettel csüggttek rajta. Temetése vasárnap délután lesz a halottas háztól. Őszinte, igaz részvétellel viseltetünk és osztozunk a derék férfi vigasztalhatatlan bánatában, kit a sors oly méltatlanul és igaztalanul lesújtott és tiszta szív-

ből óhajtjuk, hogy nyújtson neki vigaszt az ég gyermekei szeretetében.

Fancsaly Albert, m. áll. vasuti hivatalnok, aki Ujzsolnán volt állásban, betegsége folytán szabadságra bocsátva, folyó hó 19-én a délutáni vonattal érkezett haza nejével, ahol az állomáson Szentpétery Károly és Gergely sógorai fogadtak. A nagy beteget emberek segítségével levetették, de már akkor teljesen szórtan volt nem tudott beszélni; bevitték a kórházi orvoshoz, a ki konstataulta, hogy itt segítség nincs, szép lassan vigyék haza és fektessék le. Sógora Szentpétery Károly lakására érkezve inid körülötte gyülekeztek, dörzsölték, mindhiába; 10—15 perc alatt beállott a halál. Temetése vasárnap délután 4 órakor lesz a Persián üzlet udvarán.

— **Erdélyrészi vásárok.** Szerdán 24-én Alsórákos, Alvincz, Csikkarcfalva, Göresön, Kisselyk, Makkfalva, Pánczélceh, Segesvár, Somkerék, Szilágycseh, Torda; 25-én Brassó; 26-án Gerend, Hosszufalu, Oláhlápos, Szilágysomlyó, Zabola, 27-én Maroskece, O-Radna, Szerdahely, Színye, Teke; 28-án Oláhfalu (Kápolnás); 29-én Magyargyerőmonostor, Sajóudvarhely; 30-án Bonczhida, Csikszépyiz, Nagydísznód.

— **Osztálytársak találkozója.** A kolozsvári unit. gymnaziumban 1888-ban érettségizett osztálytársak találkozási idejéül a folyó évben október hó végén tartandó egyházi főtanács napját hozzák javaslatba: Vári Albert Pap Mózes és Lőrinczi Dénes. A találkozás pontos napjáról külön értesítik azokat, a kik tartózkodási helyüket szeptember végéig közlik Vári Albert lelkészszel Székelyudvarhelyen.

— **Hízaság.** Péter Lajos székelykereszturi gimn. tanár házassági szövetséget kötött Barna Róza kisaszszonnyal Homoródalmáson.

Fogarassi Gáza, székelykereszturi gimn. tanár eljegyezte Iszlay László küküllőkőri felügyelő gondnok leányát Gizuskát Magyarorsáron. Tartós boldogságot kívánunk az új pároknak.

— **Kiss Sándorról,** kinek jeles tollából lapunk is közölt egy ciklusos tanulmányt a székely kivándorlásról, és a ki még ez idő szerint is a medvillei (Amerika) akadémiának kitűnő növendéke, az intézet igazgatója Souward, nagy elismeréssel irt levelet a kolozsvári unit. theológia dékánjának, melyből a következőket idézzük: „Minél jobban megismerjük Kisst, annál jobban megszeretjük. Az intézet mindenik tagjának barátságát megnyerte s mi neki az életben szép sikert jósolunk. A záróvizsgálatok csak a jövő héten lesznek tehát a végleges eredményt még nem ismerem, de bizom a jó siserben. Örvendettünk, hogy Kiss ur hozzánk jött és szívesen fogadunk másokat is az ön ajánlatára. Kiss ur a szónoklásból 25 dollárt, — 125 koronát — nyert s ugyanannyit kapott Clevelandban tartott prédikációjáért. Örömről szolgál, hogy a messze világban élő földinkről ilyen dicséretes véleményt hallhatunk és őszintén gratulálunk eddig elért szép sikereihez.

— **Székely fiuk ipari elhelyezése.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és parkamara, a székely fiuk ipari ki-kepeztetésére új utmutatást dolgozott ki, melyben előnyös ujtás az inas

felvétel helyeinek és idejének megállapítása. Ezután minden évben ugyanazon a helyen és időben inasfelvétel lesz s minden felvételnél, helyi bizottság működik. A bizottság elnöke megyei székhelyen a főszolgabíró, más községekben a községi bíró vagy jegyző lesz; a szülőknek nem kell ezután a kamarához benyújtani folyamodványait, hanem a legközelebbi bizottságnál szóval vagy írásban bejelentik szándékukat és inasnak szánt fiaikkal megjelennek a júliusi felvételnél.

— **Tarcsafalvi Albert költőt,** lapunknak régi kitűnő munkatársát az Erdélyi Irodalmi Társaság a legközelebb tartott közgyűlésén megválasztotta rendes tagjai sorába. Székely poetánk e méltó kitüntetéséhez őszinte szívből gratulálunk.

— **Az E. M. K. E.** legközelebbi igazgató-választmányi ülésén Rápolti Lajos és ifj. Székely Károly szobrászati mesteriskolai növendékek ösztöndíja II. részletében 600 koronát utat ki.

— **Felfüggesztés.** Orbán Sándor recsenyédi községi bírót és ifj. Fekete József községi iskolaszéki tagot a községi iskolai alap vagyonról tett hamis jelentés miatt a közigazgatási bizottság állásától felfüggesztette s ellenök a fegyelmi vizsgálatot elrendelte.

— **Jutalmazás.** A székelykereszturi állami tanítóképző intézetnél a gazdaságtan elméletében és gyakorlatában legjobban kitűnt Balogh Antal és József Dénes IV. éves növendéket 20—20 koronás arany jutalomdíjban részesítette a vallás- és közoktatásügyi miniszterium.

KÖZGAZDASÁG.

Az Udvarhelymegyei Gazdasági Egylettől

185—908. **Felhívás.**

A július hó első napjaiban tartandó hűgyészi vásáron a gazdasági egyesület ez évben is szándékozik bonyhád-szementhali teheneket vásárolni, melyeket kedvezményes árban ad ki azon jelentkező gazdáknak, kik az egyesületnek már tagjai, vagy a tagok sorába való felvételre jelentkeznek.

Felhívjuk tehát mindazokat, akik ezen jó tejlő fajta tehenekből beszerezni akarnak, hogy abbéli szándékukat az egyesület titkári hivatalánál írásban vagy szóval június 25. jelentsék be. A jelentkezők kitüntetendő hogy mily értékű tehentet — fiasat-e avagy vemhést — akarnak venni, ki leszen fizető kezesük, személyesen jönnek-e a vásárra választani maguknak vagy kötelezően átveszik azt, a melyik sorshuzás utján reájuk esik.

Székelyudvarhely, 1908. jun. 12.

Az elnökség.

Szerkesztői üzenetek.

F. A. Korond. Rossz verseket soha, — jó verseket is csak kivételesen közölhetünk; az önéit sajnálatunkra át kellett adnunk — a papirkosárnak.

K. Gy. Korond. Részünkről ezt az ügyet tovább nem bolygathatjuk, mert nézetünk szerint önnek kétszeres elégtétel is kijutott először a lapunkban leközöltük a jegyzőkönyvi másolatot egész terjedelmében, sőt még megerősítettük B. E. ur cikkével is; másodsor a felek — tudunkal, — már visszavonták fellebbezésüket, és így minden további bolygatása az ügynek feleslegessé vált. Az udvarhelymegyei sajtó ellen emelt panasza tehát nem méltányos és nem is jogos, mert az ügyet érdemében eléggé megvilágította; sajnos, hogy az egymásközött zsörtölődő perlekedő felek azon balhiedelemben vannak, hogy minden magánügyük a nyilvánosságot is érdekli. Kijelentettük pedig már több ízben, hogy személyes ügyek elintézésére csakis a „nyílt térrel” állhatunk az érdekeltek rendelkezésére.

F. Sz. L. Budapest. Eddigi küldeményeidet köszönettel vettük és most már csak a vers várja türelmetlenül a nyomdafestéket. Alkalmilag, ha hangulatod lesz, szerencsétlenség ismét. Szívesen üdvözlünk.

Dr N. Gy. Budapest. Megnyugtató szíves soraidat köszönöm és várva-várom ígéretdel teljesítését. Aztán ha jász tárt karokkal, szeretettel fogadunk.

A. Kolozsvár. Köszönettel vettük, legközelebb adjuk.

Nyílt-tér.

Elismerő levelek a Fülöp Lajos találmányát képező alumínium fémtalpat gyakorlati értékéről.

Tekintetes

Mercz Károly cipész-mester urnak

Székelyudvarhelyt.

Az Önnél készült cipőmbé Ön által elhelyezett alumínium fémtalpatat ügyes és praktikus találmánynak tartom.

Előnyei, hogy a cipőt alakjában megtartja, a lépést rugalmasabbá teszi és a talpat a legkövesebb talajon is minden nyomástól megvédi.

Székelyudvarhely, 1908. június 17.

Tisztelettel:

Dr Váró Géza, ügyvéd.

Tek. Mercz Károly urnak

Székelyudvarhelyt.

Az Ön által részemre készített cipővel teljesen meg vagyok elégedve és kijelentem, hogy az abba alkalmazott alumínium fémtalpatat ügyes találmánynak tartom, mely a járást könnyíti és a talpat a legrögösebb talajon is minden kellemetlen nyomástól megvédi.

Székelyudvarhely, 1908. június 17.

Tisztelettel:

Dr Szöllösi Ödön, ügyvéd.

Kiadja: Betegh Pál könyv- és újság kiadó intézete.

HIRDETÉSEK

A hirdetések gondos átolvasása önnek valószínűleg hasznára lesz!

354—1908 vhtó szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székelykereszturi kir. járásbírósnak 1908. évi V. 259—1. sz. végzésre következtében Dr Viola Sándor székelykereszturi ügyvéd által képviselt id. Medrea Ilia székelyhidegkúti lakos javára Gulácsi Mózes m.-zsáki lakos ellen 134 K s jár. erejéig 1908. május hó 27-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 980 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 1 bika, 2 ökör és 1 szekér nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelykereszturi kir. járásbírósa 1908. évi V. 259—2. sz. végzése folytán 134 K tőkekövetelés, ennek 1908. évi március hó 24. napjától járó 5 százalékos kamatai, egyharmad százalék váltódíj s eddig összesen 61 K 72 f bíróilag már megállapított költségek erejéig Magyarországonalperes lakásán leendő megtartására 1908. július 2-án d. e. 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Székelykereszturon, 1908. évi június 15. napján.

Szalontai Albert,
kir. bir. végrehajtó.

BOR!

Fernengel Gyula székely-udvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Használt, de jó karban levő KERÉKPÁROK

nálam leszállított áron kaphatók és új kerékpárokat is, bármily gyártmányt, rendelék. Mindenféle kerékpár alkatrészt raktáron tartok. **KELEMEN LAJOS,** épület- és műlakatos Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca 20. sz.

767-908. számhoz.

Pályázati hirdetmény.

A székelyudvarhelyi kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága f. hó 12. hozott határozata folytán egy

PÉNZTÁRI-KÖNYVELŐI

állásra, egyelőre évi 1600 korona javadalmazással pályázatot hirdet. Kereskedelmi akadémia, vagy könyvelői kurzus végzéséről szóló bizonyítvány feltétlenül megkívánatik.

Kellőleg felszerelt és sajátkezüleg irt kérvények, a képesítő okmányokkal együtt 1908. évi június hó 28. ig nyújtandók be a pénztár igazgató-elnökéhez címezve. A megválasztott tartozik állását 1908. július 1-én elfoglalni.

A megválasztott véglegesítése az Országos Munkásbetegsegélyező és Balesetbiztosító Pénztár jóváhagyásától függ.

Székelyudvarhely, 1908. június hó 15. én.

Betegh Pál,
igazgató-elnök.

Elsőrendű
férfi és női
valamint
gyermek-
CIPÓKET

..... készít:

Mercz Károly

cipésmester Székelyudvarhelyt, Eötvös-utca 5. szám.
Pontosság Mérsékelt árak Jó munka

Tüzifa eladás.

Egy kocsi kitűnő fiatal felvágott bükk tűzifa, házhoz szállítva, bármely időben 10 koronaért kapható **Fábián József** gőzfűrészében Székelyudvarhelyen.

A t. hölgy- és uri közönség szives :::: figyelmébe ::::

A n. é. közönség szives tudomására kívánom juttatni, hogy folyó évi január 6. től február végéig az állami szabóipari szabásztanfolyamot Budapesten jeles eredménnyel végeztem és félevesi gyakorlati

ujabb tanulmányaim alapján, bármily kényes igényt kielégítő módon készítek: magyar díszruhákat, papi- és egyenruhákat, valamint női Ferenc József kabátokat, felöltöket, sétakabátokat gallérokat és sapkákat, a legújabb divat szerint.

Nem kiméltem fáradságot és semmi anyagi áldozatot, hogy a n. é. közönség fejlettebb izlésének kielégítése céljából szakismereteimet kihívítsem. — Legyen szabad remélnem, hogy ezt elismerve, a m. t. közönség viszont nagybecsű támogatásában részesít, a melyet kérve vagyok kész szolgálattal:

JAKABOS MIKLÓS,
szabómester és okl. szabásztanító.

Lakásom: Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 25.

Buzáját ne adja el senki

addig mig velem nem érintkezett. A t. termelő gazdáknak szives tudomására hozom, hogy **műmalmomban szép tiszta buzát bármikor és bármily mennyiségben Székelyudvarhelyt az elmúlt keddi**

piaci árakban meg- és átveszek.

E kedvezményvel a t. örlető közönségnek azon előnyt óhajtom nyújtani, hogy eladó gabonájával ne kelljen a piacra való hozás által külön időt vesztegetnie, hanem amikor öröletni jön, műmalmomban eladó buzáját is azonnal megfelelő áron értékesíthesse. Megvagyok győződve, hogy a n. é. gazdaközönség belátja a sok időt és előnyt biztosító eljárásom kedvező voltát s újabb áldozatkészségemet méltányolva, törekvésemben továbbra is nagybecsű támogatásában részesít. — Teljes tisztelettel:

Fábián József gőzmalom- és gőzfűrésztulajdonos.

Hengerműmalom megnyitás!

Ezennel értesitem a t. örlető közönséget, hogy **Székelyudvarhelyt** (a vasuti állomással szemben) a Bethlen-utca és Bálint-utca sarkán levő saját telkemen **műmalmomat modern automatikus gépekkel teljesen újonnan, minden kívánalomnak megfelelően felszerelve, megindítottam.**

Automatikus műmalmomban mindenféle gabona örletetik. A buza tisztítása otthon felesleges, mivel a legüszkösebb gabonát is legjobban és legtakarékosabban kitisztítja, miután az által a liszt erősebb és világosabb színt nyer. Minden t. örlető becses tudomására hozom, hogy a műmalmomban készült liszt feltűnően szaporul az örletés után, ennél fogva a t. örlető közönség érdekében áll, hogy többféle lisztnek, az örletési zavarok kikerülése végett, üres zsákokkal is rendelkezzenek. Biztosítom előre is az igen t. örlető közönséget, hogy nálam az előállított örleménnyel, valamint a tisztességes vámolás tekintetében meg lesz elégedve.

Szives pártfogását és támogatását kérve, vagyok tisztelettel

Ágoston Béla, műmalom-tulajdonos.

A gabona-neműek be- és hazaszállítására a t. örlető közönség részére fogatot tartok.

BÉLYEGZŐK

megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban szállítatnak **Betegh Pál** könyv-, papíró, rajz- és zenemű kereskedéséből Székelyudvarhelyt.

Ropogós cseresznyét.

élvezésre és befőzésre: Pösmétét (egrest) nagy szeműeket postakosaránként 2 K 40 f.; üvegszemű nagy meggyet befőzésre és rétesbe 3 K; kajszin barack rem-k szép példányok június 15-től szállítva, befőzésre és lekvárnak való 2 K 40 f.; — Főzélékek vegyesen, u. m.: ugorka, tök, fejes- és kelkáposzta, cukorborsó, vajbáb, kalaráb, zöldpaprika csarított postakosaránként 2 K 80 fillér. Ismét-eladónak külön árajánlat.

Gyümölcskivitel 155. Csongrád.

A boldogságnak

egyik lényeges járuléka — a kényelmes cipő! A n. é. közönség szives figyelmét

kromos talpu férfi tennis cipőinkre

van szerencsénk felhívni.

Ajánlunk továbbá mindenféle vászon- és brunnel-, valamint kényelmes, széles talpu Amerikai fekete és barna sevro-cipőket, melyekből dus raktárt rendeztünk be.

Nagy választék van nálunk mindennemű és színű gyermekcipőkből, ugyszintén cipőkrémek, fűzők, cipősámfák, csatok és gummisarkokból. — Nem árunk olcsósága a fő, hanem az a megtakarítás, melyet a minőségük jelent.

Kész szolgálattal:

Orbán, Nagy és Tamás,
cipészülete,
Székelyudvarhely, (Kossuth-utca Flórián-ház)

ELŐPATAK

gyógyfürdő

kiválóan jó eredménnyel használható a gyomor-, vese-, hólyag- és a méh hurutos bántalmainál, máj- és lépajánál, köszvény és csúznál, altesti pangásoknál, valamint bármely az idegesség alapján fejlődő betegségeknek.

A nagyhirű előpataki gyógyvizek orvosi javaslat szerinti ivása, összekötve a megfelelő és itt feltehető kisegítő gyógyszerközzel meleg és hideg fürdők, vizgyógyintézetű kezelés, massage, svédturna, diätikus étrend) rendkívül kedvező eredményt mutat fel.

Fürdő-idény: május 15-től szeptember 15-ig.

Vasuti állomás: Földvár és Sepsiszentgyörgy, honnan állandó olcsó kocsiközlekedés van. Lakás, ellátás olcsó és választékos. Az elő- és utóidényben (május 15-től június 15-ig és augusztus 20-tól szeptember 15-ig) a gyógy- és zenedíjnak fele fizetendő, lakások 50 százalékkal és ellátás is sokkal olcsóbb.

Az előpataki ásványvíz, mely a szénsavdús égvényes vasas vizek között első helyet foglal el, mint gyógyeszköz háznál is használható és üdítő, kellemes ital, tisztán vagy borral vegyítve nagy kedveltségnek örvend. Itthon és a külföldön évenként egymillió palacknál több kerül forgalomba. Szétküldési hely Előpatak, de kapható a legtöbb városban és nagyobb kereskedésben.

Prospektust kívánatra ingyen küld az igazgatóság.